

STRATEGI FOR UNDERVISNING AF FLERSPROGEDE ELEVER

Marts 2023

Indledning

I Brønderslev kommune har Byrådet i januar 2023 besluttet at genoprette modtagerklasser på Skolegades skole. Det betyder at nyankomne flersproget elever fremadrettet indskrives i fleksible modtagerklasser på Skolegades skole. I samme omgang har det været et ønske at kvalitetssikre et basisundervisningsforløb samt kvalitetssikre et ensartet serviceniveau ift. dansk som andetsprogsindsatsen på den supplerende del, på skolerne i Brønderslev kommune. Ydermere er der truffet beslutning om at det mobile DSA-ressourcecenter nedlægges fra 1. januar 2023.

Dansk som andetsprog er et selvstændigt fagområde, samtidig med at være en dimension i alle folkeskolens fag. Fokus rettes mod, at sprogstøtten kvalificeres. Der skabes en systematik omkring arbejdet med andetsprogstilegnelsen, således at eleverne støttes på bedst mulig måde i deres sproglige udvikling.

Strategien skal i sammenhæng med vejledningerne *“vejledning til ledere og medarbejdere i forhold til modtagelse og arbejde med flersprogede elever (Basis)”* og *“vejledning til ledere og medarbejdere i forhold til modtagelse og arbejde med flersprogede elever (supplerende)”* sætte retning for skolernes organisering og tilrettelæggelse, af undervisning i dansk som andetsprog under hensyntagen til elevens forudsætninger og potentiale, samt sikre en videreudvikling af praksis gennem andetsprogs pædagogisk viden og erfaring.

Strategien er bygget op omkring lovgivningen, og skal ses som et led i vores fællespædagogiske fundament, hvor vi i Brønderslev kommune har som formål at skabe positive og udviklende deltagelsesmuligheder for alle børn.

Vision

Flersprogede elever skal i faget dansk som andetsprog udvikle sproglige kompetencer med udgangspunkt i den enkelte elevs samlede sproglige forudsætninger, sådan at eleven kan forstå og anvende talt og skrevet dansk. Med indskrivning i modtagerklasser, hvor basisundervisningen vil foregå som et intensivt forløb med udgangspunkt i fælles mål for dansk som andetsprog (basis), ønsker vi at styrke nyankomne flersprogede elevens forudsætninger for tilegnelse af det danske sprog. Ydermere ønsker vi at gøre eleverne bevidste om sprog og sprogtilegnelse med henblik på en aktiv og ligeværdig deltagelse i skole og samfund. Samtidig ønsker vi i Brønderslev kommune at styrke den enkelte elevs selvværd og fremme oplevelsen af sprog som kilde til udvikling af personlig identitet.

Mål

- Sikre systematik og fælles tilgang til DSA-undervisningen på skolerne i Brønderslev
- Sikre undervisning i sprogtilegnelse med henblik på at give eleven en aktiv og ligeværdig deltagelse i skole og samfund samt forberede til videre uddannelse.
- Styrke elevens følelse af selvværd og fremme deres oplevelse af sprog som kilde til udvikling af personlig identitet.
- Sikre skolens flersprogede elever får den nødvendige sprogstøtte

Definition af flersprogede børn

Flersprogede børn har vidt forskellige sproglige baggrunde. Ikke alle har nødvendigvis behov for undervisning i dansk som andetsprog. Det fordrer en individuel vurdering. Undervisningsministeriets definition af tosprogede elever fremgår af bekendtgørelsens § 1:

"Ved tosprogede elever forstås børn, der har et andet modersmål end dansk, og som først ved kontakt med det omgivende samfund, eventuelt gennem skolens undervisning, lærer dansk."

Kriterier gældende for ressourcetildeling DSA-elever i Brønderslev kommune:

1. Undervisningsministeriets definition af tosprogede børn
2. Eleven er nyankommen, hvorfor sprogstøttebehovet typisk vil være stort. Eleven har maksimalt opholdt sig to år i Danmark, og har ikke de nødvendige sproglige forudsætninger, for at kunne få et udbytte af den almindelige undervisning i klassen. Disse elever indskrives i kommunens modtagerklasser på Skolegades Skole.
3. Eleven er i stand til at deltage i den almindelig undervisning i klassen, klarer sig i det sociale liv i klassen og ex. I den praktisk/musiske fagblok, men fortsat har behov for sprogstøtte i en række af skolens fag, skal eleven modtage supplerende undervisning i dansk som andetsprog.

Hvis skolelederen med inddragelse af fornøden sagkyndig bistand vurderer, at eleven hører ind under en af overnævnte kriterier, tilfalder der eleven en DSA-ressource.

Reglerne for dansk som andetsprog til flersprogede elever i folkeskolen

I følge folkeskoleloven har kommunalbestyrelsen pligt til at sikre, at der i fornødent omfang gives undervisning i dansk som andetsprog til tosprogede børn i folkeskolen, jf. folkeskolelovens § 5, stk. 6, 1. pkt., og § 19 i, stk. 2. Flersprogede elever, der optages i folkeskolen, som har behov for sprogstøtte, skal derfor modtage undervisning i dansk som andetsprog i overensstemmelse med deres behov og forudsætninger. De nærmere regler om undervisningen i dansk som andetsprog er fastsat i bekendtgørelse nr. 1053 af 29. juni 2016 om folkeskolens undervisning i dansk som andetsprog.

Vurdering af støttebehov

Ifølge bekendtgørelsen om folkeskolens undervisning i dansk som andetsprog, beslutter skolens leder ved optagelsen, om en flersproget elev har behov for sprogstøtte, og i givet fald, hvordan eleven skal undervises i dansk som andetsprog. Det betyder, at undervisningen i dansk som andetsprog skal gives i et omfang og af en varighed, der modsvarer den enkelte elevs behov og forudsætninger. Skolelederen skal foretage en konkret og individuel vurdering af, om den enkelte elev skal tilbydes basisundervisning, supplerende undervisning i dansk som andetsprog eller som en dimension i undervisningen, jf. bekendtgørelsens § 2, stk. 1. I den sammenhæng skal skolelederen inddrage fornøden sagkyndig bistand. Det vil sige fagpersoner og vejledere fra DSA-området, som har særlige kompetencer til at vurdere den enkelte elevs sproglige behov.

Desuden inddrages klassens lærere i vurderingen. Beslutningen om, hvilken undervisning den enkelte elev skal tilbydes, skal tages efter samråd med klassens lærere, forældrene og eleven. Det er skolelederen, der skal træffe beslutningen, men forældre og elev skal høres forinden.

Til at vurdere elevens sprogstøttebehov samt sikre en løbende evaluering af elevens læringsprogression anvendes undervisningsministeriets afdækningsmateriale "Hele vejen rundt om elevens sprog og ressourcer – afdækning af nyankomne og øvrige tosprogede elevers kompetencer til brug i undervisningen." Andre supplerende evalueringsredskaber fremgår i vejledningerne "*vejledning til ledere og medarbejdere i forhold til modtagelse og arbejde med flersprogede elever (Basis)*" og "*vejledning til ledere og medarbejdere i forhold til modtagelse og arbejde med flersprogede elever (supplerende)*"

Rammer for organisering af dansk som andetsprogsundervisning

I Brønderslev kommune er det modtagerklasserne på Skolegades Skole der har ansvaret for tilrettelæggelse af undervisning i basisdansk inden for reglerne om dansk som andetsprog basis. Distriktsskolen har efter endt basisforløb ansvaret for at tilrettelægge en undervisning i dansk som andetsprog supplerende samt en dimension i undervisningen, som tager udgangspunkt i den enkelte elevs støttebehov. Dansk som andet sprogs undervisning kan organiseres i en af følgende tre former:

1. Dansk basis
2. Dansk supplerende
3. En dimension i undervisningen

Dansk basis

For elever, som ved optagelse i skole ikke har sproglige forudsætninger i dansk for at kunne deltage i den almindelige undervisning med et tilstrækkeligt udbytte. Et barn, der tilbydes basisundervisning, kendetegnes ved at have begrænset ordforråd, begrænset sprogforståelse og begrænset sprogbrug på dansk. Barnet/eleven kan kun tilbydes basisundervisning inden for de første to år i Danmark, herefter overgår eleven automatisk til supplerende undervisning i dansk som andet sprog. Det er dog muligt at dispensere for dette for sent ankomne elever fra 14 år og ved elever der optages i folkeskolen uden tidligere skolegang som analfabetiske elever. Disse elever vil som regel have brug for særlig undervisning i mere end to år.

Basisundervisningen kan ifølge bekendtgørelsens § 4, stk. 2, organiseres i en af følgende tre former:

1. I modtagerklasser, hvor eleverne i begyndelsen har alle eller en del af deres timer, jf. dog folkeskolelovens § 25 a således, at de efterhånden får en del af deres undervisning i en almindelig klasse.
2. På særlige hold eller som enkeltmandsundervisning – elevtallet på særlige hold må ikke overstige 7.

3. I udvidede modtagerklasser på 8. – 10. klasses trin for tosprogede elever, der er flyttet til Danmark, efter de er fyldt 14 år.

I Brønderslev kommune foregår al basisundervisning i modtagerklasser på Skolegades Skole.

Dansk Supplerende

Faget dansk som andetsprog supplerende er tilsigtet elever, der ved optagelsen har sproglige forudsætninger for at kunne deltage i klassens undervisning, men som alligevel har behov for undervisning i dansk som andetsprog.

Supplerende undervisning i dansk som andetsprog skal gives i det omfang og med en varighed, der modsvarer den enkelte elevs forudsætninger og behov, jf. bekendtgørelsens §3, stk. 4. Derfor skal eleven løbende vurderes i forhold til fælles mål for faget dansk som andetsprog supplerende og skolens øvrige fag.

Reglerne for organiseringen af undervisningen i faget findes i bekendtgørelsen om folkeskolens undervisning i dansk som andetsprog og foreskriver, at den supplerende undervisning i dansk som andetsprog kan tilrettelægges som følger:

1. Som undervisning integreret i fagene, hvor der er et tæt samarbejde mellem faglærer og dansk som andetsprogs-lærer. Her vil der typisk være to lærere i klassen.
2. I grupper som holddannelse eller som enkeltmandsundervisning.
3. Den supplerende undervisning i dansk som andetsprog kan lægges i den understøttende undervisning eller uden for skoletid.

I Brønderslev kommune er det skolelederen der på baggrund af en faglig vurdering beslutter, hvilken form for organisering der bedst tilgodeser den enkelte elev, hvilket er individuelt og afhængigt af, hvor eleven er i sin sproglige udvikling

En dimension i undervisningen

Dansk som andetsprog som en dimension i undervisningen handler om skolens og fagenes målrettede arbejde med elevens tilegnelse af fagenes sprog, ordforråd og tekster, så eleven bliver dygtig til at tilegne sig det faglige indhold og kommunikere mundtligt og skriftligt i fagsprog. Det er lærerens opgave at bygge bro fra hverdagsprog til fagsprog.

Klassens undervisere differentierer undervisningen, så eleven tilegner sig dansk og det pågældende fags indhold sideløbende. Der kan ex. tilknyttes en ekstra underviser i undervisningen, der har særlige kvalifikationer inden for DSA. Underviseren kan supplere undervisningen med yderligere undervisningsdifferentiering. Når der tilknyttes en ekstra underviser til klassen, beror det på, at eleverne er vurderet til at have et mere omfattende behov for sprogstøtte for at kunne få det fulde udbytte af undervisningen.

Basisundervisning i modtagerklasser

Basisundervisningen tilsigter at give eleverne grundlæggende færdigheder i dansk som andetsprog efter maksimalt to års undervisning, jf. Fælles Mål for dansk som andetsprog – basis. Sprogundervisningen i dansk som andetsprog for elever med behov for basisundervisningen skal koordineres og integreres med de øvrige fag og med den klasse, eleven er placeret i eller udsluses til.

Indhold

Sigtet med denne undervisning er at give eleverne et selvstændigt sammenhængende undervisningsforløb.

Undervisningen i modtagerklasserne omfatter foruden dansk som andetsprog også folkeskolens forskellige fag og emner, hvilket betyder, at eleverne også skal undervises i de fag, som indgår i folkeskolens fagrækker.

Varighed

Basisundervisning i en modtagerklasse ophører, når eleverne vurderes at kunne deltage i den almindelige undervisning med yderligere undervisning i dansk som andetsprog supplerende, og senest efter to års forløb.

Undervisningstid i modtagerklasser

Elevernes samlede undervisningstid i modtagerklasser skal svare til undervisningstiden for det klassetrin, som eleven befinder sig på, jf. folkeskolelovens § 14 b, stk. 1

Modtagerklasser er derudover omfattet af folkeskolelovens regler om minimumstimetal for undervisningstimer i fagene, jf. folkeskolelovens § 16, stk. 1 og 2

Antal elever

Elevtallet i modtagerklassen ved skoleårets begyndelse må ikke overstige 12, medmindre klassen undervises af to undervisere. Kommunalbestyrelsen kan dog godkende, at elevtallet kan være op til 15 elever ved skoleårets begyndelse, hvis det vurderes at være pædagogisk forsvarligt i forhold til undervisningens kvalitet. Hvis eleverne derudover har overvejende samme sproglige behov og øvrige forudsætninger, kan kommunalbestyrelsen godkende et elevtal på op til 18 elever ved skoleårets begyndelse.

Klassetrin

Som hovedregel må modtagerklasse højst spænde over 3 klassetrin. Dog er der med særloven for fordrevne ukrainere muligt at oprette klasser der spænder 7 klassetrin med udelukkende ukrainske elever.

På Skolegades Skole oprettes der som udgangspunkt tre modtagerklasser – indskoling, mellemtrin og udskoling.